

Milí priatelia,

určite existuje nespočetné množstvo tém a úvah, ktoré by boli vhodné do rubriky úvodné slovo. Vždy píšeme o tom, čo sa deje, čo nás zaujalo, alebo čo sa zmenilo. Mňa v poslednom čase najviac oslovila a zaujala téma týkajúca sa autonómie pacienta. Zistila som, že teoreticky ju vedľa definovať mnohí, ale keď príde na lámanie chleba, dodržiava a akceptuje ju len málokto. Táto téma dokonca ani nie je typicky paliatívna alebo týkajúca sa len bolesti pacienta. Je to veľmi všeobecná problematika prítomná vo všetkých medicínskych odboroch a v mnohých oblastiach ľudského života. Najčastejšie sa však s otázkami autonómie stretávame v tom životnom období, ktoré je spojené s chorobou a utrpením.

Potreba autonómie nám hovorí o práve človeka rozhodovať sám za seba. Určite nemôžeme chápať autonómiu ako nezávislosť, pretože aj človek, ktorý je závislý od ošetrovania od iných, môže byť autonómny. Ako som prezentovala aj na konferencii Aké princípy vládnu zdravotníctvu v Košiciach, tak aj teraz chcem zdôrazniť, že životná potreba sebarozvíjania pacienta je obmedzovaná, keď ho nechápeme v kontexte subjektu, ktorý má práva realizovať svoje názory, ciele a túžby, ale ho považujeme za objekt, ktorý potrebuje, aby ho iní riadili. Zvlášť dnes je nevyhnutné brať chorého ako partnera vo vzťahu k zdravotníckym pracovníkom, pretože okrem právnych a morálnych noriem je aj masmediálna informovanosť o otázkach súvisiacich s chorobou taká obsiahla, že takmer nenachádzame prípad, kedy by chorý nevedel alebo aspoň netušil o niektorých súvislostiach svojej diagnózy a prognózy. Tie sú mu, žiaľ, bez adekvátneho a úprimného rozhovoru s lekárom, ktorý ho pozná, viac na škodu než na úžitok, a tak v ňom môžu vyvolať mnohé psychické traumy a bloky. Preto je nesmierne potrebné pacienta pravdivo informovať, nájsť si na neho čas, odpovedať na jeho otázky a empaticky mu pomôcť danú situáciu v rámci možností zvládnuť čo najlepšie, čo zároveň prispeje aj k možnosti pacienta spolurozhodovať o ďalších medicínskych postupoch a posilní v ňom jeho autonómiu. Z toho logicky vyplynie aj zvýšenie sebaocenenia, sebaapriatia a kompetencie riadiť svoj život v takej náročnej situácii a podmienkach, ktoré súvisia s jeho ochorením. Chcem zdôrazniť aj slovné spojenie **v rámci možností**, pretože časové možnosti lekárov sú, žiaľ, viac ako nedostatočné a okrem toho sa ako veľmi závažný jav aj komunikačný a osobnostný potenciál odborníka.

Aj Vallés vo svojej knihe Umenie voľby zdôrazňuje fakt, že väčšina rozhodnutí sa vykonáva na tomto svete tak, že sa nevykonajú, človek sa radšej vyhne konaniu, než aby konal, a ponecháva veci ich doterajšiemu priebehu namiesto toho, aby priamo zasiahol. Z rovnakého dôvodu sa vyhýba tomu, aby urobil rozhodnutie, usiluje sa nakoľko je to len možné zhodiť toto bremeno zo seba a prehodiť zodpovednosť za voľbu na niekoho iného.

S týmto fenoménom sa, žiaľ, stretávam vo svojej praxi so zomierajúcimi, ktorí do zariadenia poskytujúceho paliatívnu starostlivosť prichádzajú nielen neinformovaní o svojej diagnóze a infaustnej prognóze, ale mnohokrát predchádzajúcimi lekármi podporovaní v ich nereálnych očakávaniach o úplnom vyliečení. Kde je potom autonómia pacienta?

doc. PhDr. Mgr. Patricia Dobříková, PhD. et PhD.
psychológ, VŠ pedagóg, predseda AHAPS Slovenska

Paliatívna medicína a liečba bolesti

Ročník 6, 2013, číslo 1, vychádza 2-krát ročne
Dátum vydania: máj 2013

Vychádza v spolupráci s:

- Slovenskou spoločnosťou pre štúdium a liečbu bolesti (www.pain.sk)
- Českou spoločnosťou paliatívnej medicíny (www.paliativnimediceina.cz).

Redakčná rada:

prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD.,
doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.,
doc. PhDr. Patricia Dobříková, PhD. et PhD.
MUDr. Stanislav Fabuš,
MUDr. Darina Hasarová,
MUDr. Hedviga Jakubíková, PhD.
MUDr. Mária Jasenková,
MUDr. Ladislav Kabelka, Ph.D.,
MUDr. Peter Križan, CSc.,
MUDr. Kristína Križanová,
MUDr. Marta Kulichová, CSc.,
doc. MUDr. Igor Martuliak, Ph.D.,
Mgr. Jiří Prokop, Ph.D.,
MUDr. Olga Sadovská,
MUDr. Ondřej Sláma, Ph.D.,
Kjell Erik Strömshag, MD, Ph.D.
prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc.

Odborní editori:

MUDr. Kristína Križanová
MUDr. Marta Kulichová, CSc.

Editorka rubriky Zo zahraničnej tlače:

MUDr. Hedviga Jakubíková, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava, www.solen.sk
tel.: 02/5465 1381, fax: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka:

Mgr. Miroslava Doubková,
02/5413 1381, 0911 900 599, doubkova@solen.sk

Grafická úprava a sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Ing. Monika Liedlová, 02/5413 1365, 0911 349 599
liedlova@solen.sk

Predplatné na rok 2013:

Cena predplatného za 2 čísla na rok 2013 je 6 €. Časopis si môžete objednať na www.solen.sk, e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/5465 1384

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV3582/09

ISSN 1337-6896

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).

Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačný index: Paliat. med. lieč. boles.

Vydavateľstvo SOLEN, s. r. o., SR má na základe zakúpenej licencie výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov vydavateľstva SOLEN, s. r. o., ČR.

Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s. r. o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.